

Innovaties biodiversiteit Veenkoloniën

Kansen maatregelen biodiversiteit

In het project “Innovaties Biodiversiteit Veenkoloniën”, hebben we onder leiding van de collectieven ANOG en AND in de jaren 2020 tot en met 2022 onderzoek gedaan, demo's aangelegd, groepsbijeenkomsten gehouden en filmpjes gemaakt over het onderwerp biodiversiteit. Samen met akkerbouwers en veehouders hebben we geprobeerd maatregelen ter bevordering van biodiversiteit in te passen in de bedrijfsvoering. In deze factsheet staan de belangrijkste uitkomsten samengevat.

Wat is biodiversiteit

Biodiversiteit omvat alle soorten planten, dieren en micro-organismen, maar ook de enorme genetische variatie binnen die soorten en de variatie aan ecosystemen. Biodiversiteit in de landbouw komt vooral tot uiting in de gewassen en gewasvariëaties per hectare of per bedrijf, ook in de omvang van vogel-, zoogdier- en insectenpopulaties, zowel in aantal als in soorten maar ook in de samenstelling van het bodemleven. Hoe diverser en talrijker het 'leven' op onze bedrijven is, hoe groter de biodiversiteit.

De biodiversiteit loopt terug in Nederland. De landbouw is deel van het probleem maar zal ook deel van de oplossing zijn. Harde randvoorwaarde is wel dat de landbouwer deel kan blijven uitmaken van die biodiversiteit en een goede boterham kan verdienen in die landbouw.

Wat is er getoetst?

In dit project hebben we verschillende maatregelen uitgeprobeerd en getest. We hebben verschillende soorten akkerranden gezaaid, we hebben meststoffen van restproducten uit de regio toegepast, groenbemesters en mengsels van groenbemesters uitgeprobeerd, we hebben gekeken naar rustgewassen en naar het effect van strokenteelt en naast dat we hebben gemonitord, hebben we ook de monitoring zelf onder de loep genomen. We hebben steeds geprobeerd de toepasbaarheid te beoordelen. Wat moeilijk was te beoordelen, is het effect van al deze maatregelen op de bedrijfsresultaten. Met behulp van KPI's wordt geprobeerd de diverse inspanningen op papier te waarderen maar of de markt/consument, overheid of andere partijen deze papieren waardering om gaat zetten in een financiële

waardering is nog niet duidelijk.

De resultaten van de maatregelen en de inpasbaarheid in de bedrijfsvoering zijn beoordeeld, we konden door corona-maatregelen niet vaak genoeg veldbijeenkomsten organiseren. Via rapporten en factsheets kan iedereen kennisnemen van de resultaten.

Wat zijn de bevindingen er van?

De onderzoeksperiode is te kort geweest om betrouwbare uitspraken te kunnen doen maar een aantal maatregelen lijkt voldoende perspectief te bieden voor zowel de biodiversiteit als voor de landbouw om nader onderzocht te worden. Voor het creëren van draagvlak is het met name van belang die maatregelen voorrang te geven in toekomstige demo's die zowel bijdragen aan een toename van de biodiversiteit als aan een versterking van de positie van de landbouwer.

Om kansen te creëren lijkt het onontkoombaar dat (starre) wetgeving aan de omstandigheden aangepast wordt.

Wat is haalbaar?

De verschillende thema's hebben hun eigen uitkomsten, beperkingen en toepasbaarheid. Belangrijk is dat de bereidheid om maatregelen te nemen in de sector groot is. Ieder agrarisch bedrijf heeft zijn eigen aanpak en mogelijkheden. Door de verscheidenheid aan ondernemers, grondsoort en bedrijfsvoering is het belangrijk dat de keuze van maatregelen om de biodiversiteit te stimuleren op maat uitgevoerd kan worden.

Er zou een lijst moeten komen van maatregelen waarbij de agrarische ondernemer zelf kan beoordelen welke maatregelen het best op zijn bedrijf passen. De maatregelen die

Innovaties biodiversiteit Veenkoloniën

Kansen maatregelen biodiversiteit

binnen dit project getoetst zijn dragen allemaal bij aan een toename van de biodiversiteit. De meeste maatregelen zijn ook positief voor de agrarische productie maar we moeten nog wel uitzoeken of de kosten voor het uitvoeren van die maatregelen opwegen tegen de meeropbrengsten. Ook moet nog creatief nagedacht worden over de opzet van een registratiesysteem. Als we een meerprijs voor onze producten verwachten als bijdrage voor onze inspanningen voor de biodiversiteit, zal er een registratiesysteem opgezet moeten worden en waarschijnlijk ook een controlesysteem. In de praktijk zit niemand te wachten op al die administratieve rompslomp maar het is nog niet zo eenvoudig om een systeem te ontwerpen dat door alle partijen vertrouwd wordt zonder borging door controle en registratie. De BMA (biodiversiteitsmonitor akkerbouw) is hard bezig een dergelijk systeem te ontwikkelen, denkrichting en samenstelling van de club maken niet optimistisch.

Wat zijn de knelpunten

In dit project hebben we uiteraard ook praktische knelpunten gevonden. De beschikbaarheid van regionale rest/meststoffen is niet toereikend voor de vraag. Mengteelten en alternatieve eiwitgewassen zijn wel te telen maar hebben nog geen structureel afzetkanaal. Ook de bestrijding van onkruid en plagen in deze gewassen is spannend omdat de gewasdefinitie nog niet bij de NVWA bekend is. Akkerranden, zowel bloeiend als grasranden, hebben een positieve invloed op het aantal natuurlijke vijanden van plaaginsecten maar als een perceel te breed is, geven de

randen onvoldoende dekking, zijn randen in de spuitsporen voldoende is nog de vraag. Het kalenderdenken vanuit de regelgeving is nogal eens in strijd met de goede landbouwpraktijken. Als je een akkerrand begin juli moet maaien omdat het onkruid zowel overheersend wordt als zaadvormend, moet je niet tot half augustus moeten wachten omdat dat in de voorschriften staat. Toepassing van compost is een goede bodemverbetering, maar je bemestingsruimte in de krappe normering maakt het vaak nauwelijks mogelijk. Al met al zijn er knelpunten genoeg maar er zijn nog meer mogelijkheden.

En dan tot slot:

Voor vragen en de rapportages over dit project kijk op www.anog.nl of attendeer uw teeltadviseur op de bevindingen in dit project.